

*Стрільчук Ю. І.,
аспірантка кафедри банківської справи
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Контролінг в управлінні ризиками банківського кредитування населення

Кредити, надані населенню, так само, як і інші види банківських кредитів, приносять банку дохід і супроводжуються різними ризиками. Кредитуванню населення властива різноманітність та взаємозалежність ризиків. Ключовим ризиком, який приймає банк при кредитуванні населення, є кредитний, під яким розуміють можливості невиконання позичальником або протилежною стороною взятих на себе зобов'язань відповідно до встановлених умов[2]. Отже, кредитний ризик виникає тоді, коли отримання банком доходів залежить від позичальника. Слід зазначити, що крім діяльності позичальника на виникнення та реалізацію кредитного ризику впливає ряд інших факторів, як внутрішньобанківських, так і зовнішніх, які не підлягають регулюванню з боку банку.

Внутрішні фактори, що сприяють збільшенню кредитного ризику при кредитуванні населення, виникають у межах самого банку і знаходяться у зоні його впливу, тобто банк має можливість виявити та усунути такі фактори. До них можна віднести помилки працівників банку, задіяних у кредитуванні населення, а саме:

- невідповідність оцінки кредитоспроможності встановленим вимогам банку;
- збір неповної інформації про позичальника;
- недостатня перевірка достовірності поданих позичальником даних;

- відсутність перевірки ділової репутації, кредитної історії потенційного позичальника;
- неадекватна оцінка забезпечення;
- відсутня або неналежна оцінка поручителів;
- неправильна оцінка майбутніх грошових потоків позичальника, що впливає на прогнозування його фінансового стану.

Наявність будь-якого із вищезазначених факторів впливає на результати розгляду кредитної заявки та структурування позики. Відповідно неправильне структурування позики призводить до зростання імовірності того, що позичальник не зможе вчасно повернути борг та відсотки по ньому, а отже і до підвищення кредитного ризику. Варто зауважити, що помилки працівників банку безпосередньо у ході кредитування, можуть бути як випадковими, так і навмисними.

Оскільки загалі уникнути ризику неможливо, банку необхідно використовувати різні методи управління та мінімізації ризику, до яких належать формування резервів, лімітування, оцінка кредитоспроможності позичальника, забезпечення, тощо. Проте до обов'язкового використання на законодавчому рівні впроваджено лише формування резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, що регламентується положенням НБУ [1]. Інші методи можуть використовуватися на розсуд банку.

Прийняття нераціональних рішень працівниками банку може бути спричинене асиметричним розподілом інформації та конфліктом інтересів. Одним із способів вирішення даної проблеми є використання контролінгу поведінки персоналу[3]. Останній спрямований на аналіз, прогнозування й контроль поведінки учасників фінансових відносин, а також на впровадження методичного інструментарію, що змушує агентів діяти та приймати рішення відповідно до визначених цільових орієнтирів підприємства. Служби контролінгу аналізують процеси прийняття фінансових рішень для

прогнозування поведінки менеджменту, персоналу, інвесторів та інших учасників фінансових відносин із урахуванням певних психологічних особливостей поведінки індивідуумів [4, с. 106].

Отже, серед інших способів доцільно запроваджувати контролінг поведінки у системі управління ризиками кредитування населення. Це дасть змогу уникнути зростання кредитного ризику внаслідок дії внутрішньобанківських факторів і таким чином сприятиме зростанню ефективності кредитування населення з точки зору банку.

Список використаних джерел:

1. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затверджене Постановою Правління Національного банку України № 351 від 30.06.2016 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>

2. Принципи управління кредитними ризиками [Електронний ресурс]. — МБРР. Базельський комітет з банківського нагляду — 01.09.2000. — Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996_035

3. Стрільчук Ю. Використання концепції біхевіоризму в управлінні банківським кредитуванням населення / Юлія Стрільчук // Корпоративні фінанси: проблеми та перспективи інноваційного розвитку [Електронний ресурс] : зб. матеріалів I Міжнар. наук.-практ. конф., 21 червня 2017 р. — Київ : КНЕУ, 2017. — С. 190–192. — Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/21966>

4. Терещенко О. О. Контролінг поведінки в концепції біхевіористичних фінансів / О. О. Терещенко // Фінанси України. — 2011. — № 10. — С. 104 – 116

УДК 338.012;658.7

Філозон Ю.О.

“Фінансовий контролінг”, 6 курс